

השובר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה

תניא נמי הכי. פי' כמו שמתקן דגר רננן דלילנו מרישא דגר לומר טול עבודת כוכבים ליכא למשמע ז' לזה דהוה אמרינן דבדין הוא מטעם ברייה אבל מברייתא דגשתתפו והיתיר מכה ברייה דלא כן אף כגשתתפו היה מותר ומשום הכי בצרקה קמא דקידושין (דף ז'): אחר שזוכים ירושת גר דרננן מההיא דגר ועוד כוכבים הולך להביא תנא נמי הכי שאל תמחה ראייתו אלל טעם ברייה ז':

מסתברא דפלא מבטל דלא פלא לא מבטל. והא דלא מיתן לעיל פרק כל הנלמים (דף מב.) שישאל היה יכול לנטל עבודת כוכבים של עובד כוכבים אי לא עומא דללמא מגבה לה והדר מבטל לה היינו דוקא לרש"ז ור' יוחנן פליגי עליה: **איזהו** גר תושב ב'. במסקנא קאמר דהיינו להחיותו ואת והלא מיד שעבר שבע מלות חיוב מיתה דלזכרת בני נח היא מיתתן בלא עדים והתראה י"ל דכל זמן שלא דנוהו בית דין אינו חייב מיתה מדע דלא אמרינן טיהעובדי כוכבים לא מעלין ולא מורדין: **אחרים** אומרים ב'. על כרחק אמרים דהכל לאו היינו ר"מ דהא פליגי עליה וכן מצינו בטמא מקומות אחרים במחלוקת אלל ר"מ וי"א אלל ר' נתן: **איך** מפקדין אצלו יין ואפי' בעיר שרובה ישראל. פירש רש"י לפי שאין מקפיד על מגע עובד כוכבים והקשה ר"ת על זה דא"כ אפילו לימד נמי לפי שעה עד שילך כדי מיל או יותר כמו שפירש בקונטרס עגמו היה לנו לאסור דע"כ בהודיעו שהוא מפליג מיירי דאי לא הודיעו אף בעובד כוכבים מותר ואם כן למה לא ניחוש למגע עובד כוכבים הרגיל בחנותו כיון שאינו מקפיד לכן נראה לר"ת כמו שפירש רש"י והגיה בפירושים שלו ומחק הטעם לפי שאינו מקפיד וכחזן אין מפקדין לזמן מרובה דאיכא למיחש לאחילופי ביין של אסור דקמתי סיפא יינו כשמנו שוה שרש"י חזר בו מטעם ראשון משום דמדמלי אסור יינו כשמנו משמע שאין לאסורו כ"א מטעם חמתו ואי לא היה מקפיד על מגע עובד כוכבים היה (ז) לאסור אסור גמור אלל מייחדין אללו יין ישראל מניחו בחנותו עד שילך כדי מיל או יותר מה שאין כן בעובד כוכבים דהא

גר תושב. אינו עובד עבודת כוכבים ובר מיניה של עובד כוכבים הוא בכל שאר עבירות: אי ניתא אידי ואידי עובד כוכבים. קאמר דזה מבטל יראתו של זה ואע"פ שהמבטל לא עבד את זה מעולם כי אם שלו הוא עובד: היינו שלו ושל חבירו: זה וזה לפעור. זה וזה לו פפור שלו זהו יס לו פפור שלו ואשמעינן רישא דזה מבטל פעורו של חבירו זה מבטל פעורו של חבירו וקופא אשמעינן דאפילו זה לפעור זה למרקוליס מבטל זה את של חבירו: אללו לא באו לכלל גר תושב. שיהו ישראל מנזרים להחיותו שיהי אף עובדי כוכבים גמורים נטווו על עבודת כוכבים ועל שאר המצוות: כל שאוכל נבילות. ושאר כל המצוות מקיים אין מפקדין אללו יין בביטו לזמן מרובה דאיכא למיחש לאחילופי ביין שלו שהוא אסור דקמתי סיפא יינן כשמנן: **אלל מייחדין אללו** יין. ישראל מניח (א) בחנותו עד שילך כדי מיל או יותר מה שאין כן בעובד כוכבים דהאי כיון דלא פלא לא נגע ולא מנסך ולמגע עובד כוכבים דאמי מעלמא בביתו לא חיישינן דכיון דאין לו הנאה בכך אינו מניחו ליגע ולאחילופי בזמן ומטעם ליכא למיחש: שמונו כיינו. משמע שמונו אסור כיינו ולהחמיר בא: ושמונו מי הו נסך אלל יינו. מותר בהנאה כשמנו וקודם שהותר השמן באכילה קאי אלל בשמיה אסור: יינו יין נסך.

דאינו מפקידי על מגע עובד כוכבים: הרי הוא כעובד כוכבים. דכיון דלא מל חסוד הוא לכל התורה: ליתן רשות. שאינו יכול ליתן רשותו לשראל אלא"כ שזר ממנו מערב שבת: **משמר שבתו בשוק**. צפרהקיא ואע"פ שהוא מוגמר) לחלו שבת צליענא: **נותן רשות**. אם היה פתח ביתו פתוח לחצר שישאל דרין זה ושכה ולא עירב עממן מבטל להם את רשותו של חצר ואם לא ביטל אסור להוציא ממזמיהם לחצר דהוה להו מוליאין מרשות המיוחדת לכל אחיה לרשות שיש לזה חלק בה וחכמים גזרו שלא להוציא מרשותו לרשות חבירו: יגיד. ישראל הנותן רשות אומר רשותי קניה לך זה נוטלה ממנו ומוציא לחצר: קנה. הנוטל צאמריג בעלמא בלא מתן מעות: ואין לרדי לזכות. על ידי קנין: קורבנא. תשורה: לאבירדנא

רשות ומבטל רשות ובעובד כוכבים עד שישבור כיצד אומר לו רשותי קנויה לך רשותי מבטלת לך קנה ואין צריך לזכות רב יהודה שדר ליה קורבנא לאבירדנא

כיון שלא פלא לעבודת כוכבים לא נגע ולא מנסך עד כאן היה תשוב צפירושו והוסף רש"י והגיה ולמגע עובד כוכבים דאמי מעלמא בביתו לא חיישינן דכיון דאין לו הנאה בכך אין מניחו ליגע ולאחילופי בזמן מועט ליכא למיחש ולפי זה הפירוש אין להוכיח בצירור שיהא מותר שרגע גר תושב בינו של ישראל להחיותו בשמיה ויש לישב פירושו הקונטרס ראשון דאין מפקדין בביתו יין לפי שאינו מקפיד על מגע שרגלין העובדי כוכבים ליכנס בביתו כשינו אלמא שמקפיד על מגע עובד כוכבים מדשרי בהנאה היינו בשל עגמו אלל בשל ישראל אינו מקפיד א"כ הא דינו כשמנו צידוע שלא נגע בו העובד כוכבים אלל מייחדין יין בחנותו אפילו הודיעו ששפליג כדי מיל או יותר בזמן מועט ליכא למיחש למגע עובד כוכבים שאין העובדי כוכבים רגילים ליכנס בתוך החנות ולמגע עגמו לא חיישינן כיון דלא פלא לא נגע ולא מנסך ולגנוב נמי כדי לשמות לא חשיד כיון שקבל עליו שבע מלות מיתה דלזכרת בני נח היא מיתתן בלא עדים והתראה י"ל דכל זמן שלא דנוהו בית דין אינו חייב מיתה מדע דלא אמרינן טיהעובדי כוכבים לא מעלין ולא מורדין: **אחרים** אומרים ב'. על כרחק אמרים דהכל לאו היינו ר"מ דהא פליגי עליה וכן מצינו בטמא מקומות אחרים במחלוקת אלל ר"מ וי"א אלל ר' נתן: **איך** מפקדין אצלו יין ואפי' בעיר שרובה ישראל. פירש רש"י לפי שאין מקפיד על מגע עובד כוכבים והקשה ר"ת על זה דא"כ אפילו לימד נמי לפי שעה עד שילך כדי מיל או יותר כמו שפירש בקונטרס עגמו היה לנו לאסור דע"כ בהודיעו שהוא מפליג מיירי דאי לא הודיעו אף בעובד כוכבים מותר ואם כן למה לא ניחוש למגע עובד כוכבים הרגיל בחנותו כיון שאינו מקפיד לכן נראה לר"ת כמו שפירש רש"י והגיה בפירושים שלו ומחק הטעם לפי שאינו מקפיד וכחזן אין מפקדין לזמן מרובה דאיכא למיחש לאחילופי ביין של אסור דקמתי סיפא יינו כשמנו שוה שרש"י חזר בו מטעם ראשון משום דמדמלי אסור יינו כשמנו משמע שאין לאסורו כ"א מטעם חמתו ואי לא היה מקפיד על מגע עובד כוכבים היה (ז) לאסור אסור גמור אלל מייחדין אללו יין ישראל מניחו בחנותו עד שילך כדי מיל או יותר מה שאין כן בעובד כוכבים דהא

א) [קידושין ז':].
ב) [מוספתא פ"ו ה"ב].
ג) [לעיל ז':].
ד) [קמח פ"ה].
ה) [שם].
ו) [שם].
ז) [שם].
ח) [שם].
ט) [שם].
י) [שם].

גליון הש"ס

ג"כ איהו נג תושב עין
מסכתין דף לו ע"ב
בבב"ל ר"ה גר תושב
ובבב"ל שבע שס:

הגהות הב"ח

א) ג"כ שמן מי קא הו
ב) ג"כ ל"ל וזינתי יין נמחק:
ג) רש"י ד"ה אלל וכו'
ד) שמונו ע"י י"ב ע"ל דף
ה) ט"ז ע"א: (א) תוס' ד"ה
מול וכו' ליכא למשמע
מבזה דהוה אמרינן דהדין
הוא: (ד) ד"ה אין וכו'
היה לנו לאסור אסור
גמור וכו' על מגע עובד
כוכבים שרגליס וכו'
דבומן מועט:

מוסף רש"י

עבודת כוכבים שלו
ושל חבירו. בין שמיין
עובדין ליראה אתה. בין
שה עובד לפעור זה
למרקוליס. והא דעבדת
כוכבים מותרת ע"י ביטול
נפקא (לעיל ז'). מנין
לעובד כוכבים שפוסל
עבודת כוכבים וכו' (ע"ג)
מ. משמר שבתו
בשוק. צפרהקיא. אע"פ
שהו מותר לחלו בנגעה
הי הוא שרגלין. אלל לא
עירב עם שמיני חצר או
ממדי נותן להם רשותו
רש"י (חולין י"א) לזכות.
בקיין חליפין וכו'.

6 ופי' טוס' לעל' טו: ד"ה לאסוקי... 3 ובעל' סד: 4... 2 ופי' ע"י ומאי טעמי מהאי... 7 ופי' מ"ח מהכא ולאוס... מלאים ואמך א"ר פפא... איבעי ליה למימרא מהכא... עין טו: 8 [מספס' פ"ח... ד"ה: 1] ופי' טע: ע"ש... 10 [מכניס על ע"ד רוס' נטב... ישיבה י"א: 11] ופי' ומכא... הנשע' במלכס' ז ט"ו... 12 [ונקמ' ע"א: 13] ופי' ופי'... 14 [ז'ב"ח ע"ט: ע"ש... הכי נשע' ר"ח: 15] ה"ו הוא... מכנס' בשישי' טו: י על... פסוק עור' ה"ס נטב.

תורה אור השלם

- 1. בגות מלכים ביקרותיך נבזה שגל לימניך בכתם אפירי:
- 2. ומעולם לא שמעו תהלים מהי ומעולם לא שמעו לא יהיו עין לא ראיה אלהים וולתך יעשה למחבה לו:

הגהות הב"ח

- 6 בפי' למימרא דלגין לאו דרכיה הוא לאומויה: 7 ה"ס ד"ה טעמא וכו' טו'ו לעובר כוכבים חוץ מדמי יין נסך שבו וסוף:

מוסף רש"י

חמר נמי לעבד. השוכר שלא יזכר עליה אלא מונות של יום אחד וכו' ע"ס. מאונא לאונא. מלון דלילה למלון דלילה וע"ס. למוטירח. למוטירח שאלו בעיר מ"ה מוכר מונות (ש"ס).

השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה סה.

לאבידורנא. שס העובד כוכבים: בוורדא. צמרנחך של וורדים: עינא דכעניא למחוי לכו בישישא. עין המתחזה לראות רעתהם תעקר שהרי הקציה ממלא כל תאוותהם שאף שיחתכם מתכרתם: ביקרוסין. לכבוד לך. ישראל קח מבשר נביא: עין לא ראסה. וזלמי עין של נראה כבוד וגדולה דוגמתה: ואע"ג.

העברת חזית לאו לעיתותי ערב לאחר שנשטם כל זמן שבר פעולתו אלא קודם גמר זמן שכירתו אמר לו העבר חזית של יין נסך קמני ממיתותי שכרו מותר בתמיה: ולעיתותי ערב. דכבר נתחייב לו כל שכרו קודם העברת חזית: רבא אמר. לעולם דלא אמר ליה לעיתותי ערב: ולא קשיא. מתני' דקמני ומותר כגון העבר ליה חזית בפירושה ומתנאם חזית של יין נסך בניינן שדי פירושה לנהרא א"ג לא שקיל מיד עובד כוכבים ואיך משתרו דהא לא שייך שכר ההוא חזית שהדי איך דכל חדא קנין אגרא בפאי נפשא: וברייתא דבי לא אמר ליה לעיתותי ערב והי כל שכרו אסור כגון דאמר ליה העבר ק' חזיות בקי פירוטות דכל כמה דלא אעבריתיה לכולהו לא יהיב ליה מידי הלכך כולי אגרא שייך ביה: והפניא. בנייהותא: סיפא אגראיך ליה. לאשמעינן דאגרא לאו אגניי מקבל ליה ושרי: לגינו. של אגרא לאו עליה קא מתייהב: של אוטו הדרי. אפילו הוא מהלך ג' ימים: מי אמרינן ליה. לחמר נכי ליה פחת לו שכר הלגין וכיון דבי לא מוסיב לא נמי כי מוסיב נמי אגרא לאו עליה מתחייב ושרי: ה"ד. דשוכר מניח עליה מונות כל הדריך וחמר אינו מניח אלא מונות יום אחד: אי דשכיח למזבן. דדרך הליכתו מוצאין מונות ליקח כל שעה: מאונא לאונא. ממשע למסע מהלך יום אחד כמו נטל ועבר תלמא אונין דסנמיכי: ה"ה

ביקרותיך. פי' צנועוּתם לכבוד לך לשון יקר אבל צנהלים פירש ביקרותיך לשון ציקור וכן (א) (וחה המזבח) יהיה לי לצקר ואע"פ שהיו"ד יתירה מנויה היא במסורת עם יו"ד של מי נתן למשסה כלומר מצקרות לך ועומדות לשרתך:

מעמא דא"ל פיעיתותי ערב בו. הא דלא משני מתני' כרשב"ג דאמר (א) ומכר כולו (ב) חוץ מדמי יין נסך וכלן נמי שכרו מותר חוץ מדמי חזית דניחא ליה לאוקמי כרבנן אי נמי שכרו מותר משמע כל שכרו אי נמי כהא אפילו רבן שמעון בן גמליאל מודי דהתם אין דרך ליקח יין מן העובד כוכבים והכא דרך בני אדם ליקח שכר מן העובד כוכבים ויש לאסור כל השכר ומילוק זה יש צירושלמי ולעיל ס"פ כל הכללים (דף מט: ע"ג) גבי ארז בו את הבגד ולפי המירון דניחא לאוקמא כרבנן ניחא דלא תיקשי נוקמה כר"ל דלית ליה לעיל יש פדיון לעבודת כוכבים ויולך הנאה לים המלח אף בלא זה ויה גורם וקיימא לן כוותיה ולמירון האחר נמי יש לומר שכרו מותר משמע בלא פדיון: הא דאמר ליה העבר יין ק' חזיות בקי פירוטות. וזהא אסרה ברייתא כי לא אמר לו לעיתותי ערב דכל כמה דלא אעבריתיה לכולהו לא יהיב ליה מידי הלכך כוליה אגרא שייך ביה כן לשון הקונט' משמע הא א"ל לעיתותי ערב מותר ואע"ג שהיא מלוותת חזיות שהמנה עמו וקשה דמי"מ שכר האיסור מעורב בכל ההיתר לכן נראה לפרש ולעיתותי ערב אחר שהשלים קבלתו אמר לו כן ואשמעני' שאע"פ שלא עשה עמו תנאי חדש אלא על פי תנאי הראשון הוא מעביר בפירוטה לפי חשבון מאה במאה פירוטות ופי"ד שהכל שכר אחד הוא וגמלא בשכרו מעורב שכר יין נסך קא משמע לן דשרי והוה ליה כמעביר ביום של אחריו מאחר שכבר השלים קבלתו: ה"ג (א"ר) שוכר מניח עליה כסמו מלשון כסת ולא גרס כסמו דכר פשוט הוא וכו' ילק ערוס ואם תפרש כסמו שיה שיש לו חס רגיל ללוכזה פשיטא דאמר ואם בלא להחיר אע"פ שאינו רגיל היה לו לפרש אלא כסתו גרס והוא כסת קטנה שישב עליה או נומן תחת ראשו למראשותיו וכו' הוא הגדול ששוכב עליו והעולם טועים שאומרים לקטן כר ולגדול כסת ור"ח מנסכת ממד (פ"ח ח"א) איש כסתו בצרף וכן תנא בכלים (פ"ח מ"ה) כר שעשאו סדיו וכסת שעשאו מטפחות וגם צמקאל (יחזקאל יג) למתפרות כסתות על כל אפילו ידים וכר הוא לשוכב עליו כדמשמע פ' השולח (גיטין דף מו. ושם) רשב"ל היה שוכב על מעיס ואומר

בתי כרסי כרי וכן פי"ב דעירובין (דף ק:) ונעשית כר לצעלה והא דכתיב (בראשית לא) ותשיתם צכר הגמל אותו כר עברי של עבדו כדמתרנמין בענייטא דגמלא וחור כרספ (אסמך ח) אותו כר היה גדול כמכות המונעות לכבוד הבית: באונא באונא. פי' ממשע למסע ממהלך יום למהלך יום כמו (א) ונטל ועבר תלמא אונין דסנמיכי והא דכתיב גבע מלון לנו דמשמע שלנו שם לילה אחת שמה מקנת אלנו הלכו תחילה ולנו מקנת במקומות הללו אינו חושב כי אם ערים גדולות והא דכתיב גבע מלון לנו דמשמע שלנו שם לילה אחת שמה מקנת אלנו הלכו תחילה ולנו מקנת במקומות הללו והוא ושאר היחל הצאים אחריהם עמו עברו עד ירושלים והלכו הכל ביום אחד לפי שהיה ממחר להיות שם באתו היום:

בתי כרסי כרי וכן פי"ב דעירובין (דף ק:) ונעשית כר לצעלה והא דכתיב (בראשית לא) ותשיתם צכר הגמל אותו כר עברי של עבדו כדמתרנמין בענייטא דגמלא וחור כרספ (אסמך ח) אותו כר היה גדול כמכות המונעות לכבוד הבית: באונא באונא. פי' ממשע למסע ממהלך יום למהלך יום כמו (א) ונטל ועבר תלמא אונין דסנמיכי והא דכתיב גבע מלון לנו דמשמע שלנו שם לילה אחת שמה מקנת אלנו הלכו תחילה ולנו מקנת במקומות הללו אינו חושב כי אם ערים גדולות והא דכתיב גבע מלון לנו דמשמע שלנו שם לילה אחת שמה מקנת אלנו הלכו תחילה ולנו מקנת במקומות הללו והוא ושאר היחל הצאים אחריהם עמו עברו עד ירושלים והלכו הכל ביום אחד לפי שהיה ממחר להיות שם באתו היום: ה"ה

מג א מיי פ"ט מהל' עבודה כוכבים הלכ' ז סמג לאור מה טושי"ע י"ד טי' קמת ספיף ה' ויכר אלס' רפ"ח דמכילין דף טל: ב [מיי פ"ט מהל' מלכס' הלכה ז: מ"ג מיי פ"ג מהל' חלכות אסורות הלכה יח [יען סמג לאורן קמת טושי"ע י"ד טי' קלג ספיף ג: מ"ד ד' מיי פ"ד מהל' שריות הלכה ח סמג עשין פט טושי"ע ח"מ טי' טמ פ"ג:

כרשב"ג דאמר (א) ומכר כולו (ב) חוץ מדמי יין נסך וכלן נמי שכרו מותר חוץ מדמי חזית דניחא ליה לאוקמי כרבנן אי נמי שכרו מותר משמע כל שכרו אי נמי כהא אפילו רבן שמעון בן גמליאל מודי דהתם אין דרך ליקח יין מן העובד כוכבים והכא דרך בני אדם ליקח שכר מן העובד כוכבים ויש לאסור כל השכר ומילוק זה יש צירושלמי ולעיל ס"פ כל הכללים (דף מט: ע"ג) גבי ארז בו את הבגד ולפי המירון דניחא לאוקמא כרבנן ניחא דלא תיקשי נוקמה כר"ל דלית ליה לעיל יש פדיון לעבודת כוכבים ויולך הנאה לים המלח אף בלא זה ויה גורם וקיימא לן כוותיה ולמירון האחר נמי יש לומר שכרו מותר משמע בלא פדיון: הא דאמר ליה העבר יין ק' חזיות בקי פירוטות. וזהא אסרה ברייתא כי לא אמר לו לעיתותי ערב דכל כמה דלא אעבריתיה לכולהו לא יהיב ליה מידי הלכך כוליה אגרא שייך ביה כן לשון הקונט' משמע הא א"ל לעיתותי ערב מותר ואע"ג שהיא מלוותת חזיות שהמנה עמו וקשה דמי"מ שכר האיסור מעורב בכל ההיתר לכן נראה לפרש ולעיתותי ערב אחר שהשלים קבלתו אמר לו כן ואשמעני' שאע"פ שלא עשה עמו תנאי חדש אלא על פי תנאי הראשון הוא מעביר בפירוטה לפי חשבון מאה במאה פירוטות ופי"ד שהכל שכר אחד הוא וגמלא בשכרו מעורב שכר יין נסך קא משמע לן דשרי והוה ליה כמעביר ביום של אחריו מאחר שכבר השלים קבלתו: ה"ג (א"ר) שוכר מניח עליה כסמו מלשון כסת ולא גרס כסמו דכר פשוט הוא וכו' ילק ערוס ואם תפרש כסמו שיה שיש לו חס רגיל ללוכזה פשיטא דאמר ואם בלא להחיר אע"פ שאינו רגיל היה לו לפרש אלא כסתו גרס והוא כסת קטנה שישב עליה או נומן תחת ראשו למראשותיו וכו' הוא הגדול ששוכב עליו והעולם טועים שאומרים לקטן כר ולגדול כסת ור"ח מנסכת ממד (פ"ח ח"א) איש כסתו בצרף וכן תנא בכלים (פ"ח מ"ה) כר שעשאו סדיו וכסת שעשאו מטפחות וגם צמקאל (יחזקאל יג) למתפרות כסתות על כל אפילו ידים וכר הוא לשוכב עליו כדמשמע פ' השולח (גיטין דף מו. ושם) רשב"ל היה שוכב על מעיס ואומר